

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Април 2007 година

Сектор за макроекономска политика

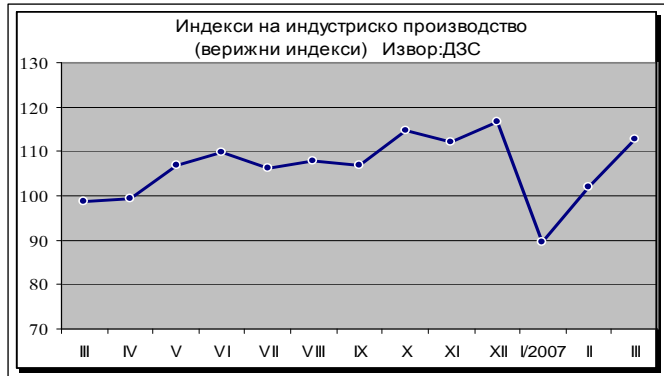
Скопје, јуни 2007 година

1. Реален сектор

1.1. Индустриско производство

Во април 2007 година индустриското производство забележа годишен пораст од 5,3%, додека во однос на претходниот месец се забележува опаѓање за 3%. Кумулативно, во првите четири месеци од 2007 година индустриското производство се зголеми за 9,9%.

Анализирано по сектори, падот на индустриското производство во април во однос на март 2007 година се согледува, пред се, во секторот Преработувачка индустрија, каде е забележано намалување од 2,5% и во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода каде намалувањето изнесува 11,6%. Наспроти ова, секторот Вадење руди и камен има месечен пораст од 11,3%.

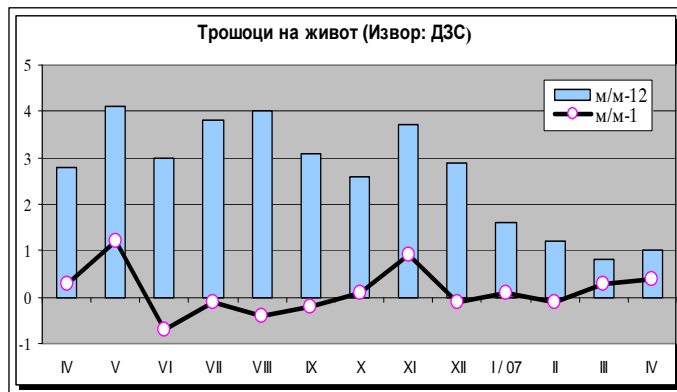

Во рамки на секторот Преработувачка индустрија позитивни промени се забележани во следните 8 гранки: производство на прехранбени производи (2,0%); преработка на дрво, производи од дрво и плута (26,2%); производство на целулоза, хартија (5,0%); нафтена индустрија (3,8%); производство на производи од други неметални минерали (23,7%); производство на основни метали (1,1%); производство на метални производи во метало-преработувачката фаза (16,4%) и производство на мебел и слично (14,5%). Во останатите 16 гранки е регистрирана намалена активност, од кои најголем пад има во гранката производство на електрични машини и апарати (55,7%).

1.2. Во април 2007 година, трошоците на живот забележаа пораст на месечна основа од 0,4%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележаа пораст од 1,0%.

Кумулативниот индекс на трошоците на животот за периодот јануари - април 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 0,8%.

Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалоци за едно четиричлено домаќинство за месец април 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.372 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 0,3%.

Индексот на цените на мало во април 2007 година, во однос на март 2007 година, е повисок за 0,7%. Пораст на индексот на цените на мало во април 2007 година, во однос на претходниот месец, е забележан во групата индустриско-непрехранбени производи за 1,0%, услуги за 0,8% и земјоделски производи за 0,9%.

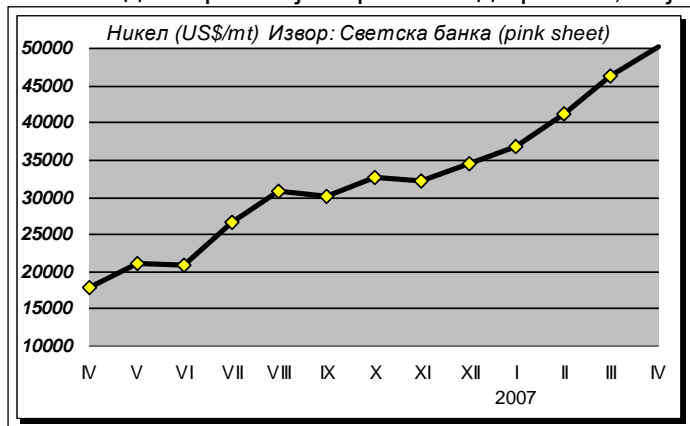
1.3. Во април 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес. Притоа, цените на најзначајните производи

воглавно забележаа зголемување или го задржаа истото ценовно ниво, со исклучок на шеќерот.

Најголем раст на месечно ниво е евидентиран кај нафтените дефицити, чија берзанска цена се зголеми за околу 7% во споредба со март месец 2007 година. Низок раст на берзанските цени е евидентиран кај бакарот и оловото.

Гледано од аспект на македонската економија, она што особено радува е порастот на цената на никелот, која достигна рекордно ниво од 50.267 САД \$ за еден метрички тон.

Никелот во април 2007 година во однос на истиот месец од 2006 година забележа пораст околу 175%.

2. Надворешен сектор

2.1. Во првите четири месеци од 2007 година, вкупната надворешно-трговска размена, во однос на истиот период минатата година, во доларска вредност бележи исклучително висок пораст од 104%. Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за 30%, а неговата вредност достигна 973 милиони долари, што претставува пораст од 55%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 29%, а неговата вредност оствари износ од 1.430 милиони долари, или пораст од 36,5%.

На месечно ниво, извозот во април во однос на март е зголемен за 3,4%, а увозот за 8,8%, што резултираше во зголемување на трговскиот дефицит во април за 22,9 милиони долари во однос на претходниот месец, додека покриеноста на увозот со извоз е речиси на исто ниво и изнесува 68%.

Поголемиот извоз во првите четири месеци од 2007 година, пред се е резултат на зголемениот извоз на железо и челик (стапка од 137%), облека (14%), нафта и производи од нафта (5%), метална руда и метални отпадоци (154%), обувки (56%), пијалоци (39%) итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во овој период се: железо и челик со 40,3%, облека 18,7%, нафта и производи од нафта 5,4%, пијалоци и тутун 5,2%, метална руда и метални отпадоци 4,2%. Овие пет групи производи сочинуваат околу 74% од вкупниот извоз на државата.

Најголем дел од увозот на стоки во април оваа година отпаѓа на: железо и челик (55,1 мил. долари), нафта и производи од нафта (47,6 мил. долари), текстилни предива и слично (32,8 мил. долари), друмски возила (23,4 мил. долари), индустриски машини и делови (11,1 мил. долари), специјални машини за индустрија (11 мил. долари), месо и преработки од месо

(10,9 мил. долари), електрични машини и делови (10,6 мил. долари), метална руда и метални отпадоци (10,3 мил. долари) и друго.

2.3. Во првите четири месеци од 2007 година околу 68% од вкупно извезените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а 50% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 72,6%, а увозот е зголемен за 34,4% во однос на истиот период од 2006 година.

2.4. Анализата на извезените стоки по економска намена во анализираниот период, укажува дека извозот на стоки за широка потрошувачка е зголемен за 21,1%, додека кај суровините и репроматеријалите е забележан значителен пораст од 82,5%, со што е зголемено и нивното структурно учество (63,3%) во вкупниот извоз за 9,5 процентни поени.

2.5. Анализата на валутната структура ни дава пореална слика за остварувањата во надворешно-трговската размена. Така, извозот во евра бележи зголемување за 116 милиони евра (30,3%), а делот од извозот реализиран на "доларскиот пазар" бележи значително зголемување за 147 милиони долари (92,6%). Според ова, во анализираниот период вкупниот извоз изразен во денарска противвредност забележа зголемување од 41,5%. **Доколку доларскиот дел на извозот за периодот јануари-април 2007 година се сведе по просечен курс на доларот остварен во истиот период 2006 година, се согледува загубата во извозот од 1.339 милиони денари или околу 26,4 милиони долари.**

Увозот на стоки од евро пазарот е зголемен за 158,1 милиони долари (или 27,4%), а увозот од доларските подрачја за 107,7 милиони долари (или 31,9%). Со тоа вкупниот увоз на стоки во денарска противвредност во анализираниот период е зголемен за 24,6%.

Салдото на размената остварена во евра е зголемено за 42 милиони евра (или за 21,7%), при истовремено намалување на доларскиот дел на дефицитот за 39,9 милиони долари (или 22,4%). **Соодветно на ова, вкупниот денарски износ на трговскиот дефицит забележа намалување од 115 милиони денари, односно 0,5%.**

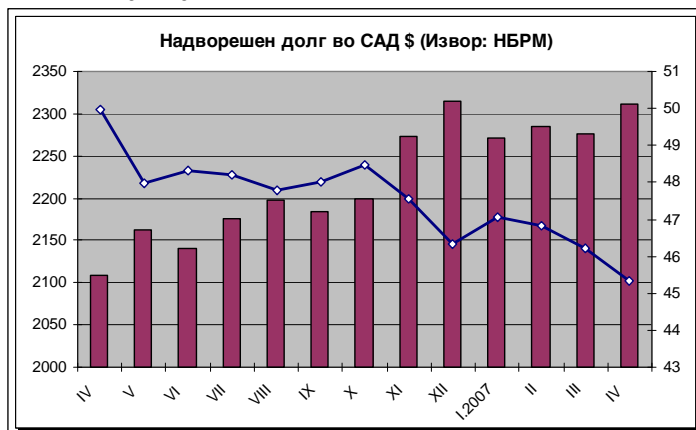
НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА на Република Македонија
- по валути -

ИЗВОЗ	IV 2006					IV 2007					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во %)
	валута	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во %	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари		
EUR	583	382.481.059	61.2157	23.413.845.763	73,4	772	498.509.559	61,1795	30.498.565.565	67,6	116.028.500	30,3
USD	226	159.489.076	50,7173	8.088.855.314	25,4	277	307.177.731	46,3557	14.239.438.745	31,6	147.688.655	92,6
EUR+USD	809			31.502.701.078	98,8	1.049			44.738.004.310	99,2		
вк извоз:	810			31.879.341.873	100,0	1.053			45.096.444.864	100,0		41,5

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

2.6. Надворешниот долг на Република Македонија на крајот на април 2007 година изнесуваше 2.312 милиони долари и во споредба со крајот на 2006 година е намален за 35 милиони долари, во најголем дел како резултат на поголемиот износ на отплатата на долгот во однос на користените средства.

Од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор изнесува 1.530 милиони долари, и во споредба со состојбата во 2006 година тој е намален за 77 милиони долари. Во рамки на долгот во јавниот сектор, намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада, Монетарната власт и јавните претпријатија. Надворешниот долг во приватниот сектор изнесува 781 милион долари, од кои 187 милиони долари долг на приватни банки, а остатокот од 594 милиони долари на небанкарскиот приватен сектор. Во споредба со 2006 година тој е зголемен за 54 милиони долари, во најголем дел како резултат на зголемувањето на долгот во небанкарскиот приватен сектор и приватните банки.

2.7. За првите четири месеци од оваа година, повлечени се средства во износ од 89,7 милиони долари, од кои 74 милиони долари во приватниот сектор. Во овој период склучени се нови кредити во износ од 153,9 милиони долари, од кои 121 милион долари во приватниот сектор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите четири месеци од 2007 година, сервисирани се 210 милиони долари, од кои 187,8 милиони долари главница. Најголем дел во износ од 100,9 милиони долари е отплатено по основ на репрограмираниот долг кон Парискиот клуб на кредитори од 1995 година.

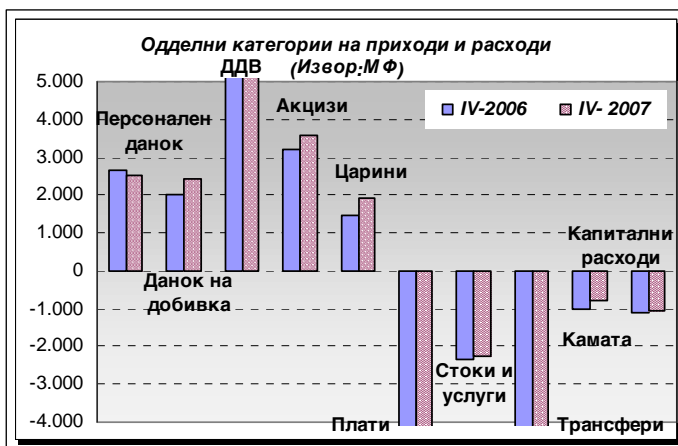
2.8. Состојбата на краткорочниот долг на крајот на април 2007 година изнесуваше 117 милион долари и во целост се однесува на приватниот сектор, и тоа по основ на финансиски кредити.

3. Фискален сектор

3.1. Во периодот јануари-април 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 22.348 милиони денари, што претставува зголемување од 17,0% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 21.310 милиони денари, што претставува зголемување од 19,9% во однос на периодот јануари-април минатата година.

Учеството на данокот на додадена вредност во вкупните даночни приходи во периодот јануари-април 2007 година изнесува 48,0%, а на акцизите 16,8%, при што, од овие два даноци се остварени приходи од 13.805 милиони денари.

Гледано по одделни категории, приходите од ДДВ забележаа пораст од 27,1%, данокот на добивка од 19,9%, приходите од царина се зголемени за 31,2%, додека приходите од персоналниот данок се намалија за 4,8% споредено со истиот период лани.

3.2. Во првите четири месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 19.558 милиони денари, што е речиси идентично (односно само за 0,1% повеќе) во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се платите и надоместоците (7.633 милиони денари) и трансферите (7.800 милиони денари). Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период учествуваат со 39,0% и во однос на истиот период лани тие се зголемени за 4,4%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 2.247 милиони денари, односно имаат помало остварување во споредба со 2006 година за 5,1%.

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 0,6% повеќе средства споредено со 2006 година. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 3.353 милиони денари или за 398 милиони денари повеќе (13,5% зголемување). Каматите се реализирани во износ од 796 милиони денари што е помалку за 21,6%.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваат 1.082 милиони денари, што е намалување за 1,4% во споредба со истиот период 2006 година.

3.3. Зголемената наплата на јавните приходи, во услови на помало трошење на буџетските средства, придонесоа во периодот јануари- април 2007 година да се оствари суфицит на Централниот Буџет од 2.790 милиони денари, додека суфицитот на консолидираниот буџет изнесува 3.775 милиони денари.

4. Монетарен сектор

4.1. Во април 2007 година, вкупните ликвидни средства на банките се на повисоко ниво за 18,1%, при зголемена побарувачка на готови пари во оптек, што резултираше со пораст на примарните пари за 6,8%, кои на крајот на април изнесуваа 31.355 милиони денари.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ и овој месец претставуваа тек на креирање на ликвидност (реализиран нето - откуп на девизи на девизниот пазар), додека останатите автономни фактори, односно денарските депозити на државата и готовите пари во оптек, делуваа во насока на повлекување на ликвидност од банкарскиот сектор. Монетарните инструменти претставуваа тек на повлекување на ликвидност, при истовремен пораст на благајничките записи и државните записи за монетарни цели.

Во април 2007 година, продолжи намалувањето на просечната каматна стапка на благајничките записи, која изнесуваше 5,09%, односно месечно намалување за 0,21 процентни поени, додека просечните месечни пондерирани каматни стапки на државните записи со рочност од три и шест месеци изнесуваа 6,39% и 6,83%, соодветно.

4.2. На крајот од април 2007 година, на месечна основа, примарните пари забележаа пораст од 6,8%, а на годишна основа 26,9%. Побарувачката на готовите пари во оптек забележа месечен пораст од 3,3%, додека на годишно ниво порастот изнесуваше 6,7%.

Монетарниот агрегат М1 на месечна основа е зголемен за 4,2%, додека на годишно ниво бележи пораст за 21,2%. Овој пораст, проследен и со порастот на вкупниот депозитен потенцијал на банките, резултираше со месечен пораст на пошироките монетарни агрегати М2 и М4 од 3,8% и 4,2%, соодветно. На годишна основа, монетарните агрегати М2 и М4 бележат пораст од 26,8% и 27,1%, соодветно.

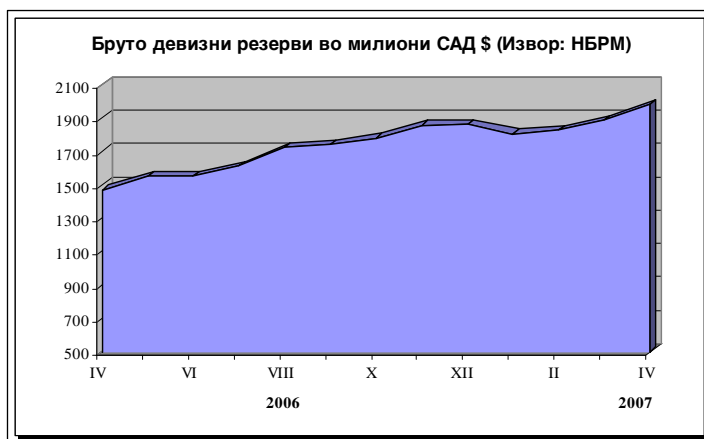
4.3. Вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во март 2007 година на годишна основа забележа пораст од 25,9%. Краткорочните

депозити на годишно ниво се зголемени за 27,8%, а долгорочните депозити за 33,8%. Кредитите на приватниот сектор во април 2007 година забележаа годишен пораст од 32,1%, при што кредитите во домашна валута се зголемени за 30,0%, а кредитите во странска валута бележат пораст од 33,2%.

4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во април не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирани каматни стапки на денарските кредити изнесуваа 10,5%, а каматните стапки на девизните кредити изнесуваа 8,4%, при што го задржаа нивото од претходниот месец. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити на месечна основа се намалени за еден процентен поен и изнесуваа 4,7%, а каматните стапки на девизните депозити се зголемени за 0,2 процентни поени и изнесуваа 1,9%.

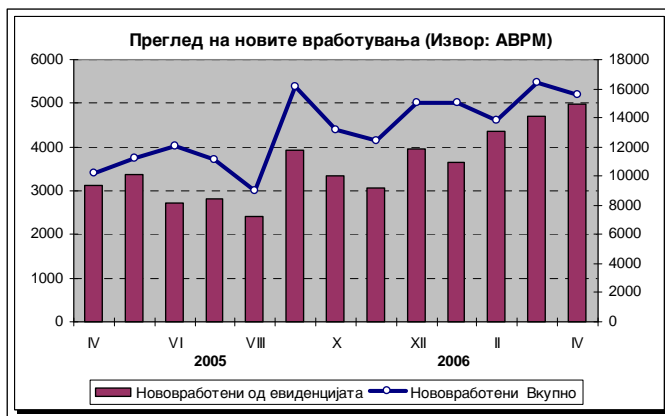
4.5. Бруто девизните резерви на крајот на април 2007 година достигнаа ниво од 1.985 милиони долари, односно во споредба со декември 2006 година се зголемени за 120 милиони долари.

Во текот на април 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 6,3 милиони долари и откупи 89,1 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 82,7 милиони долари.

5. Социјален сектор

5.1. Во период јануари-април 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 60.863 засновани нови работни односи (неопределено време, определено и сезонски). Во однос на истиот период 2006 година, бројот на нови вработувања е зголемен за 4.821 или 12%, со што и понатаму продолжува позитивниот тренд на остварени вработувања. Вработувањата на неопределено време учествуваат со 46,8% во вкупните вработувања. Вработувањата на регистрираните невработени лица во април 2007 година учествуваа со 29% во вкупните вработувања, додека останатите

вработувања се директно од неактивното население или лица кои преминале од едно на друго работно место.

5.2. Во април 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се евидентирани 370.934 невработени лица и споредено со март 2007 година претставува намалување за 0,24%. Од нив 76.940 (20,7%) евидентирани невработени лица се изјасниле дека се пријавуваат само за остварување на правото на здравствено осигурување, а 295.338 (79,3%), активно бараат работа. Во однос на месец април минатата година, бројот на

невработените лица е зголемен за 13.378 или 3,6%. Најголем процент од невработените, односно 67,3% се од урбани средини (градско население). Во вкупните евидентирани невработени лица, мажите учествуваат со 58,3%.

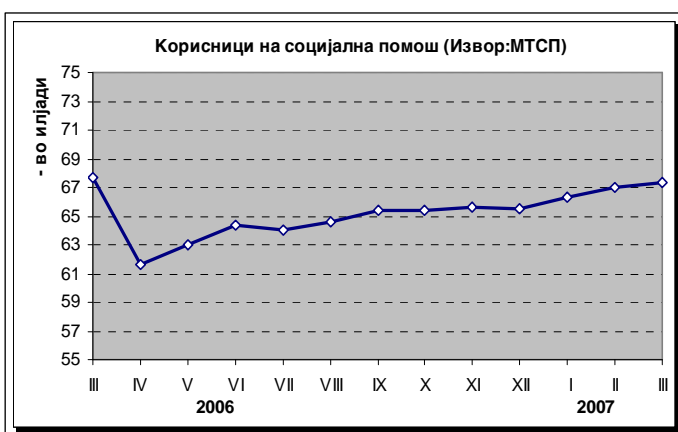
Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,2% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,9% со средно стручно образование, 17% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 6,8%.

Приливот на лица во Регистарот на Агенцијата за вработување во април 2007 година изнесува 7.399 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 8.281 лица (59,2% од одливот се однесува на нови засновани работни односи додека 40,8% се однесува на бришење од евиденцијата по законски основи).

5.3. Во април 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, се евидентирани 270.307 пензионери, што во однос на март 2007 година претставува пораст за 0,2%, а споредбено со истиот период од минатата година, претставува пораст за 1,3%. За исплата на пензиите, во овој месец се потрошени 2.041,2 милиони денари. Во април 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.741 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 3,1%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата¹ во март 2007 година изнесува 55,5%.

5.4. Во социјалната сфера, на месечна основа нема поголеми промени, т.е. продолжува трендот на минимален пораст на корисниците на социјална помош. Имено, во март 2007 година за исплата на социјална помош се потрошени 144,2 милиони денари за 67.340 домаќинства. На годишна основа, ова значи помалку за 0,4%. За помош по основ на туѓа нега, во март се потрошени 70,5 милиони денари за 21.807 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.198

лица и за нив се потрошени 16,2 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.219 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

5.5. Во првиот квартал од 2007 година просечната месечна нето-плата по вработен изнесуваше 13.934 денари, што на месечна основа, претставува номинално и реално зголемување за 1,0% односно 0,7%. Најголем месечен

¹ Споредбата се врши со просечната плата од претходниот месец бидејќи податоците за плати се објавуваат со еден месец задоцнување.

пораст на просечната нето плата, од 25,2% е забележан во одделот Производство на хемикалии и хемиски производи.

Кумулативно, споредено со истиот период од 2006 година, забележан е пораст на просечната номинална и реална плата за 5,7% односно 5,0%. Во март 2007 година, 13% од работниците во Република Македонија не примиле плата.

